

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Zlín

Inspekční zpráva

Základní umělecká škola Valašské Klobouky, Smetanova 116

Smetanova 116, 766 01 Valašské Klobouky

Identifikátor: 600 001 610

Zřizovatel: Školský úřad Zlín, Zarámí 88, 760 01 Zlín

Školský úřad Zlín, Zarámí 88, 760 01 Zlín

Termín konání orientační inspekce: 7.-10. listopad 2000

Čj.	25/2000-11121
Signatura	oo5ku112

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola, Valašské Klobouky, okres Zlín je na základě rozhodnutí MŠMT ČR

ze dne 20. 6. 2000, č.j. 18 647/99-21 zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 7. 2000. Její právní formou je příspěvková organizace. Výuka probíhá v prostorách kmenové školy ve Valašských Kloboukách a dále v pobočkách v Brumově-Bylnici, Nedašově, Štítné nad Vláří, Újezdě u Val. Klobouk a v Drnovicích.

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecká škola má tři obory. Poskytuje základy uměleckého vzdělání v hudebním, tanečním a výtvarném oboru. Celkem ji navštěvuje 469 žáků, z toho 281 v hudebním, 157 ve výtvarném a 31 v tanečním oboru.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hudební obor

Hodnocení průběhu a kvality vzdělávání vychází z poznatků získaných při hospitacích v předmětech hra na klavír, housle, příčnou flétnu, klarinet, trubku a ve výuce přípravné hudební výchovy a hudební nauky.

Vyučuje se podle standardních učebních plánů pro ZUŠ čj. 18 418/95-25. Také časová dotace výuky a předmětová skladba odpovídají těmto učebním plánům. Učivo odpovídalo ve většině kontrolovaných předmětů požadavkům učebních osnov. Nedostatky byly zjištěny ve výuce klavírní hry 3. ročníku (pobočka v Brumově-Bylnici), kde žákyně za předepsanou látkou podstatně zaostává.

V hudebním oboru vyučuje 15 učitelů - 12 v plném, 3 v částečném pracovním úvazku. 3 učitelé nesplňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti k výuce. Z celkového počtu 266 hodin v hudebním oboru je 52% odučeno učiteli s pedagogickou i odbornou způsobilostí, 28% učiteli s pedagogickou způsobilostí a 20% učiteli neaprobovanými, tj. bez pedagogické i odborné způsobilosti. Nepříznivá situace v tomto směru je zejména ve výuce klavírní hry, kde ze 141 hodin je pouze 31 (tj. 22%) vyučováno učiteli s plnou způsobilostí. Naopak, téměř stoprocentní úplná způsobilost vyučujících pro výuku je v oddělení dechových nástrojů.

Kmenová škola je umístěna v reprezentativní „Líbalově vile“, kde zejména hudební obor má ke své činnosti velmi dobré podmínky. Výuka probíhá v dobře vybavených a zařízených učebnách. Prostředí tříd i dalších prostor má vysokou estetickou úroveň a plně koresponduje s posláním a cíli ZUŠ. Příznivé tepelné, světelné i akustické podmínky napomáhají k naplnění psychohygienických pracovních zásad. Vybavenost pomůckami, didaktickou technikou a studijním materiálem je - s výjimkou některých poboček - na standardní úrovni a umožňuje realizovat výchovně vzdělávací program. Veřejné akce interního charakteru mohou být pořádány v sálku školy, reprezentativní vystoupení se konají v kulturním domě Klobučan. Pobočky ZUŠ jsou převážně umístěny v objektech základních škol. Pobočce v Brumově-Bylnici byla nedávno dána k dispozici část objektu bývalé ZŠ, která je v současnosti vybavována potřebným zařízením a materiálem.

Učitelé individuální výuky uvádějí globálně plánovanou učební látku na příslušných místech v třídních knihách. Ne vždy je tento materiál natolik konkrétní, aby byl průběžným vodítkem vyučovacího procesu. Na druhé straně se ukázalo, že učitelé výuku promýšlejí a snaží se o takovou její skladbu, aby svou náročností nepřesáhla možnosti žáků a zároveň vedla k naplnění plánovaných cílů.

Praxí ověřená skutečnost, že odborná a pedagogická způsobilost vyučujících je předpokladem kvality vyučovacího procesu, se plně prokázala ve výuce klavírní hry. Pedagogům tohoto nástroje bez odborné, či jakékoliv způsobilosti - zejména mladým, začínajícím - nelze upřít

zájem o pedagogické působení provázený snahou o dosažení dobrých výsledků. Konečný efekt však neodpovídá vynaloženému úsilí. Ve většině případů schází znalost vyučovacích postupů, kterými je možno přivést žáky, především začátečníky, k osvojení základních dovedností a návyků, které jsou předpokladem dalšího vývoje. (Jedná se např. o pěstování pocitu volnosti při hře vahou paže a přenášení tónů, vypracování portamenta, legata, staccata, dvojhmatů atd.). Tento cílený výcvik je někdy nahrazen pouze mechanickým přehráváním učební látky, pochopitelně, bez jakéhokoliv užítku. Za zcela nesprávný považuje ČŠI způsob rytmického výcviku se stálým, hlasitým počítáním učitele. Tento způsob nejenom že nerozvíjí rytmické citění žáka. Tato „zvuková kulisa“ (někdy dokonce „vylepšená“ intenzivním klepáním učitelčiny tužky do desky pianina) zcela znemožňuje žákovi kontrolovat vlastní hru a realizovat svou sluchovou představu. Na druhé straně mohli inspektoři konstatovat velmi dobrou úroveň výuky vedené učitelkami s plnou způsobilostí. Zvláště příznivě zapůsobila výuka na pobočce v Brumově-Bylnici, kdy se citlivé a promyšlené vedení ze strany učitelky projevilo přirozeností a lehkostí, se kterou žákyně zvládala zadanou látku přesahující požadavky ročníku, do kterého je zařazena.

Ve sledovaných lekcích houslové hry používala učitelka s dlouholetou praxí rutinních postupů. Tradiční učební látku proporcionálně rozčlenila na technickou průpravu a hru přednesových skladeb. Své žáky vedla k pečlivému zvládnutí detailů jako je např. postavení prstů levé ruky, vedení smyčce. Na druhé straně bylo opomíjeno (hlavně u žáka 1. ročníku) vedení k uvolněnosti hry dané celkovou volností a pružností pohybového aparátu. Některé normativní polohy, vyžadující fyzickou námahu a vedoucí k brzké strnulosti, únavě a ztrátě koncentrace, se z hlediska současné houslové pedagogiky jeví jako překonané a nefunkční.

Hře na dechové nástroje dřevěné a žesťové vyučují na kmenové škole i pobočkách učitelé s dlouholetou praxí a odbornou i pedagogickou způsobilostí. Výuka dřevěných nástrojů (příčné flétny, saxofonu) vedená zkušeným a všestranným pedagogem, obsahovala prvky moderní výuky těchto nástrojů. Technická průprava - získávaná studiem obvyklého materiálu (stupnic, akordů, etud) a doplňovaná procvičením jednotlivých prvků (např. staccata u flétny) za stálé kontroly funkčnosti základních návyků - připravovala dominující složku výuky: hru přednesových skladeb. Zde osvědčila svou muzikálnost a pozoruhodnou všestrannost saxofonistka - žačka 2. ročníku - stylově čistým přednesem jak klasické skladby, tak i „swingu“ v moderních populárních skladbách. Ve výuce žesťových nástrojů (hra na trubku) byly respektovány fyzické možnosti a nátiskové schopnosti žáků. S ohledem na psychohygienu byly do výuky vhodně zařazeny přestávky využití učiteli k opakování hudební teorie. Velký důraz kladli vyučující na správné dýchání a práci rtů při upevňování nátisku. Dovednosti získané při hře elementárních etud žáci uplatňovali při hře jednoduchých písní a náročnějších přednesových skladeb. Cílevědomá práce učitelů byla patrná při hře delších pasáží, protože žáci dokázali správně pracovat i s unaveným nátiskem v rozsahu dvou oktáv. Svědčí to o zvládnutí a upevnění základních dovedností hry na žesťový nástroj.

Kolektivní výuka hudebně teoretických předmětů byla sledována v přípravné hudební výchově a třech lekcích hudební nauky (v 1., 2. a 5. ročníku). Všem těmto lekcím byl společný zájem vyučujících o předmět, jejich pečlivá příprava i pedagogické nasazení v průběhu výuky. Dá se hovořit i o respektování potřebné míry odbornosti při vysvětlování pojmů i v užití terminologii. Nedostatky byly zjištěny ve vyšším ročníku HN, kde se výuka omezuje pouze na intonační, rytmická cvičení a diktáty, resp. zpěv písní. Nejsou zařazovány další nezbytné činnosti (např. vyvozování a procvičování hudebně teoretických pojmů, cílený poslech hudby a pod.). Výhrady lze mít i k metodice výuky (PHV, 1. ročník HN na pobočce v Brumově-Bylnici), kdy převládá zastaralé pojetí založené na slovním výkladu pojmů spolu s diktovaným zápisem do sešitů. Většinou chybí vyvozování z živého hudebního materiálu i následné

praktické procvičení. Co největší aktivní zapojení žáků vede nejen k trvalejšímu osvojení učiva, ale i k odlehčení a zpestření výuky. (Dlužno však připomenout ztížené podmínky pro výuku - zejména nedostatky v materiálním vybavení a zařízení). Novému pojetí se nejvíce blížila výuka hudební nauky v 1. ročníku kmenové školy obsahující řadu moderních, organicky propojených prvků (např. variant rytmického výcviku, spojení pěveckého a rytmického výcviku s využitím Orffových nástrojů, spojení hudební teorie s praxí). Za progresivní nelze označit ani způsob a rozsah klasifikace žáků ve sledované výuce. Nejedná se snad o deprimující účinek tohoto číselného známkování. Hodnocení je mírné a dalo by se označit jako motivující. Avšak tento způsob individuálního zkoušení, při kterém zbývající žáci zůstávají v pasivitě a vyučující zároveň ztrácí mnoho času, kterého by bylo možno využít k jiným činnostem, postrádá efektivitu.

Atmosféra všech sledovaných lekcí byla klidná, přátelská. Vztahy vyučujících a žáků jsou založeny na vzájemném respektu a důvěře. K motivaci žáků a ke stimulaci jejich zájmu o výuku využívají učitelé slovního povzbuzení, ale také - i když v menší míře - vlastního uměleckého příkladu. Motivující účinek má i hodnocení žáků, i když pravidla pro průběžnou klasifikaci nebyla jasně definována.

Plánování a příprava výuky byly ve sledovaných vyučovacích lekcích na průměrné úrovni. Personální zabezpečení vychází z reálných možností školy. Ve výuce některých předmětů vedené učiteli bez odborné, resp. pedagogické způsobilosti se objevily nedostatky ztěžující plnění učebně vzdělávacích cílů v celém rozsahu. Naopak výuka v některých lekcích klavírního a ve většině lekcí dechového oddělení měla velmi dobrou úroveň. Materiální zázemí školy umožňuje naplňovat učebně vzdělávací program. Podmínky kmenové školy jsou ve srovnání s podmínkami poboček kvalitnější. Motivace a hodnocení žáků, vzájemná interakce a komunikace učitelů se žáky byly na velmi dobré úrovni. ČŠI hodnotí celkově kvalitu výuky v hudebním oboru jako průměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Výchovně vzdělávací práce školy a její činnost je plánovaná. Způsob a forma plánování odpovídá charakteru školy a je funkční. „Dlouhodobý plán ZUŠ Val. Klobouky“ zpracoval ředitel na základě svých dlouholetých zkušeností i znalosti místních podmínek. Je v něm obsažen reálný záměr dalšího rozvoje školy s prioritou jejího personální a materiální zajištění. Hlavní úkoly ZUŠ pro školní rok 1999/2000 jsou stanoveny v celoročním plánu. Vedle hlavních úkolů v oblasti učebně vzdělávací činnosti obsahuje organizační směrnice pro chod školy, plán řídicí a kontrolní činnosti (nezveřejněný) a v příloze plán veřejné aktivity učitelů a žáků ZUŠ na 1. pololetí školního roku. Plán práce byl projednán a schválen na úvodní pedagogické radě a stal se závazným pro všechny pedagogické pracovníky. Jeho plnění je sledováno a průběžně vyhodnocováno.

Vzhledem k charakteru školy, její velikosti a podmínkám je způsob plánování odpovídající a funkční. Vytváří předpoklady pro systematickou práci. Jeho úroveň je velmi dobrá.

Organizování

Organizace učebně vzdělávacího procesu a celkového chodu kmenové školy a jejích poboček je řádně zajištěna. Povinnosti ředitele, učitelů i ostatních zaměstnanců školy jsou v obecné

rovině deklarovány v Organizačním řádu. Konkrétní náplň funkcí a vymezení kompetencí pracovníků byly stanoveny a schváleny při jednání úvodní pedagogické rady. Školní řád obsahuje základní pravidla docházky do ZUŠ a zásady chování žáků. Výuka na ZUŠ probíhá podle pevně stanoveného rozvrhu hodin sestaveného s ohledem na dodržování psychohygienických zásad. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která zároveň plní funkci umělecké rady. Poradenskou funkci na úseku odborně uměleckém a organizačním plní i dvě předmětové komise nejpočetnějších oddělení - klávesových a dechových nástrojů. Další PK prozatím nebyly ustanoveny. Pracovníci školy, žáci a jejich rodiče mají v dostatečné míře zajištěn přístup ke všem potřebným informacím. Oboustranný komunikační tok je zajištěn osobním stykem, formou písemných sdělení v žákovských knížkách. Důležité zprávy vedení školy jsou zveřejněna na vývěškách v budově školy a pod. Veřejnost je v dostatečné míře a všemi dostupnými prostředky informována o veřejných aktivitách ZUŠ.

Výchovně vzdělávací proces a chod školy jsou po organizační stránce účinně zabezpečeny. Organizování má velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Pro uplatnění odbornosti a tvořivosti učitelů vytváří ředitel ZUŠ příznivé podmínky. Iniciativní v tomto směru jsou především učitelé dechového oddělení, kteří své umělecké zkušenosti uplatňují v individuální i kolektivní výuce. Výsledky jejich práce patří k nejlepšímu, co tato ZUŠ může nabídnout. Na druhé straně však vedení školy prozatím nedokázalo zapojit do dalšího odborného vzdělávání všechny učitele s nedostatečnou způsobilostí. Kvalitu výuky a její výsledky ředitel průběžně hodnotí a oceněním dobré práce pedagogy pozitivně motivuje. Jedná se také o finanční stimulaci formou nadtarifních složek mzdy. Kritéria hodnocení, která má pro tento účel zpracovaná, umožňují jejich diferencované využití.

Vedení a motivování pracovníků v ZUŠ Valašské Klobouky má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost ředitele školy je plánovaná a systematická. Probíhá průběžně a zahrnuje všechny oblasti důležité pro kvalitní práci školy. Kromě kontroly plnění pracovních povinností, vedení třídní dokumentace a pod. obsahuje především kontrolu průběhu a výsledků výuky. Ta je prováděna formou přímých hospitací ve vyučovacím procesu a dále hodnocením výsledků postupových, závěrečných zkoušek, průběhu soutěžních vystoupení a celé širě veřejně prospěšné aktivity.

Kontrolní činnost ředitele školy zabezpečuje všem účastníkům učebně vzdělávacího procesu zpětnou vazbu. Stává se tak důležitým nástrojem soustavného zvyšování úrovně školy. Celkově má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Ředitel svou koncepční prací vytváří příznivé podmínky pro naplnění cílů výchovně vzdělávacího procesu na základní umělecké škole. Celkově má řízení školy ve sledovaných oblastech velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů je vedena. Nedostatky nebyly zjištěny.
- Prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou účelně a efektivně využívány. V zásadě umožňují škole realizovat její výchovně vzdělávací činnost. V současné době je však jejich výše limitujícím faktorem dalšího rozvoje ZUŠ.
- Škola se výrazně podílí na kulturním a společenském životě města a okolí. V tomto směru zvláště vynikají soubory, především dechový a taneční orchestr. Tento přístup k rozvíjení regionální tradice je možno označit jako příkladný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy dle § 38 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Výroční zpráva školy.
- Doklady a ostatní materiály o realizovaném vzdělávacím programu školy, jejím řízení, organizaci, činnosti a výsledcích.

ZÁVĚR

ZUŠ Valašské Klobouky má za sebou téměř půlstoletí existence naplněné trvalým úsilím o vytvoření a zvelebení instituce, která naplňuje své učebně vzdělávací cíle a zároveň plní roli společensko kulturního centra města a celého regionu.

Výsledky vyučovacího procesu vždy rozhodující měrou ovlivňuje odborná úroveň vyučujících. V současnosti se vedení školy podařilo zabezpečit kvalitní a kvalifikovanou výuku v dechovém oddělení, ve výuce ostatních nástrojů se vyskytují určité nedostatky. V oblasti dalšího vzdělávání učitelů, především mladých, začínajících, není využito všech dostupných forem. Tyto skutečnosti ovlivnily celkové hodnocení kvality vzdělávání, která se jeví jako průměrná.

Pokroku bylo dosaženo v prostorovém a materiálním zabezpečení, které umožňuje, přes drobné nedostatky na pobočkách, realizovat učebně vzdělávací program.

Řídící činnost je v ZUŠ Valašské Klobouky koncepční, plánovitá, v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Jeho úroveň je velmi dobrá a vytváří příznivé podmínky pro další rozvoj školy.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou využívány v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Česká školní inspekce hodnotí celkově činnost školy jako průměrnou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Antonín Bařinka	Bařinka v. r.
Člen týmu	Mgr. Libor Buchta	Buchta v. r.

Ve Zlíně dne 18. prosince 2000

Datum a podpis ředitele stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. 12. 2000

Razítko

Ředitel základní umělecké školy

Podpis

František Maňas

František Maňas v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad, referát školství Zlín	2001-01-15	01/01
Zřizovatel	2001-01-15	01/01
Rada školy	--	--

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	připomínky nebyly vzneseny